

**Przedmiotowy system oceniania (PSO) z języka niemieckiego
dla szkół ponadgimnazjalnych
Podręcznik: *EXAKT für Dich 1*
zakres podstawowy
Poziom A1**

Kontrola osiągnięć uczniów dostarcza nauczycielowi ważnych informacji o wynikach i skuteczności jego metod pracy z daną grupą uczniów.

Aby uprościć i uregulować system oceniania w każdej szkole tworzy się wewnętrzne systemy oceniania. Pomagają one zrozumieć uczniom i ich rodzicom stosowaną procedurę oceniania, wymagania, kryteria mierzenia osiągnięć, definiują formy kontaktów z rodzicami.

Przedmiotowy system oceniania z języka niemieckiego opracowany do podręcznika *Exakt für Dich 1* powinien wskazać uczniom, jak się uczyć, aby uzyskać najlepszą ocenę, a nauczycielom pracującym z podręcznikiem pomóc formułować wymagania i zadania dla uczniów, aby z sukcesem zdali egzamin maturalny.

PSO jest jedynie propozycją regulacji oceniania i może być modyfikowany i ulepszany w zależności od potrzeb i warunków nauczania w danej szkole.

Ocenianie obejmuje cztery podstawowe sprawności językowe:

- rozumienie tekstu czytanego
- rozumienie ze słuchu
- pisanie
- mówienie.

Sprawności te oceniane będą w ramach następujących zakresów tematycznych:

- człowiek (udzielanie podstawowych informacji sobie)
- dom (określanie i opisywanie miejsca zamieszkania, opisywanie mieszkania i swojego pokoju)
- szkoła (nazywanie przedmiotów szkolnych, plan lekcji i zajęcia dodatkowe, opisywanie szkoły)
- praca (nazywanie zawodów, miejsc pracy i typowych czynności)
- rodzina (rodzeństwo, inni członkowie rodziny, zwierzęta w rodzinie),
- żywienie (nazywanie produktów spożywczych, posiłków i potraw, upodobania i nawyki żywieniowe, zamawianie potraw w lokalach gastronomicznych)
- zakupy (nazywanie artykułów i miejsc robienia zakupów)
- podróże (nazywanie miejsc i instytucji w mieście, opisywanie drogi)
- kultura (nazywanie wydarzeń kulturalnych, informowanie zainteresowaniach)
- sport (nazywanie dyscyplin sportowych, informowanie o zainteresowaniach sportowych)
- zdrowie (informowanie o samopoczuciu, nazywanie środków farmaceutycznych)
- technika (nazywanie urządzeń technicznych, korzystanie z nich)
- środowisko (opisywanie pogody, określanie czasu)
- kraje niemieckiego obszaru językowego (udzielanie podstawowych informacji).

W trakcie nauki z *Exakt für Dich 1* uczeń pozna i utrwali następujące zagadnienia i struktury gramatyczne:

- odmiana czasowników regularnych i nieregularnych w liczbie pojedynczej i mnogiej w czasie teraźniejszym *Präsens*
- czasownik *haben, sein, wissen*
- pytania ogólne i szczegółowe
- rzeczowniki
- rodzajniki
- odmiana czasownika modalnego *können*
- wyrażanie przynależności
- zaimek nieokreślony
- wyrażenie *es gibt*
- czasowniki zwrotne
- czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone
- przeczenia *kein-* , *keine-*
- przyimki lokalne
- konstrukcja *zu + bezokolicznik*
- szyk wyrazów w zdaniach prostych oznajmujących, pytających, rozkazujących.

Kontrola pisemna opanowania słownictwa z zakresu obowiązujących zakresów tematycznych i struktur gramatycznych może mieć formę zapowiedzianych krótkich sprawdzianów po zrealizowaniu określonej partii materiału, testu sprawdzającego na koniec każdego rozdziału, jak i kompleksowych sprawdzianów na zakończenie semestru czy roku nauki.

EXAKT für Dich 1 zapoznaje uczniów z technikami kontroli opanowania materiału w części podręcznikowej *Zwischenstation 1, Zwischenstation 2, Zwischenstation 3 i Exakt plus*.

W książce ćwiczeń do *Exakt für Dich 1* znajduje się modelowy test z punktacją, w którym uczeń może sprawdzić się sam.

Sprawności językowe

Sprawność rozumienia tekstu czytanego

Sprawność rozumienia tekstu czytanego sprawdzana jest za pomocą następujących technik:

- prawda / fałsz / brak informacji w tekście
- znajdowanie w tekście określonych informacji
- rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu
- określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu
- technika wielokrotnego wyboru (3 lub 4 możliwości)
- udzielanie odpowiedzi na pytania
- uzupełnianie brakujących informacji w lukach
- przyporządkowywanie zdjęć poszczególnym fragmentom tekstów
- przyporządkowywanie pytań do odpowiedzi
- łączenie fragmentów zdań w języku niemieckim
- łączenie fragmentów zdań w języku polskim i niemieckim
- uzupełnianie tabeli w oparciu o przeczytany tekst
- zaznaczanie informacji z tekstu na mapie.

Kryteria oceny sprawności rozumienia tekstu czytanego

Uczeń powinien rozumieć tekst czytany globalnie, selektywnie i szczegółowo. Teksty przeznaczone do czytania ze zrozumieniem na poziomie A1 to krótkie teksty informacyjne. Sprawność rozumienia tekstu czytanego może być oceniana osobno lub łączona ze sprawnością pisania lub mówienia.

Na ocenę **bardzo dobry** w zakresie rozumienia tekstu czytanego uczeń:

- w pełni rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur morfo-syntaktycznych
- określa główną myśl tekstu, przewodnie myśli poszczególnych części tych tekstów oraz intencje autora
- sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w tekstach
- dobrze rozumie ogólny sens skróconych tekstów autentycznych z różnych źródeł oraz skróconych tekstów literackich.

Na ocenę **dobry** w zakresie rozumienia tekstu czytanego uczeń:

- dobrze rozumie większość tekstów zróżnicowanych pod względem treści i struktur morfo-syntaktycznych
- określa ich główną myśl oraz dobrze radzi sobie z poszczególnymi fragmentami tekstu
- znajduje większość potrzebnych informacji szczegółowych
- rozumie ogólny sens skróconych tekstów autentycznych z różnych źródeł oraz prostych tekstów literackich.

Na ocenę **dostateczny** w zakresie rozumienia tekstu czytanego uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów mało zróżnicowanych pod względem treści i struktur morfo-syntaktycznych
- poprawnie określa ich główną myśl oraz większość myśli poszczególnych fragmentów tekstu,
- znajduje sporo potrzebnych informacji szczegółowych w tekstach,
- rozumie ogólny sens dużej części krótkich tekstów autentycznych.

Na ocenę **dopuszczający** w zakresie rozumienia tekstu czytanego uczeń:

- rozumie tylko niektóre proste teksty informacyjne
- z trudem określa ich główną myśl oraz myśli poszczególnych fragmentów tekstu
- znajduje tylko niektóre potrzebne informacje szczegółowe
- rozumie ogólny sens tylko niektórych bardzo uproszczonych tekstów autentycznych.

Na ocenę **niedostateczny** w zakresie rozumienia tekstu czytanego uczeń:

- rozumie jedynie bardzo słabo proste teksty
- sporadycznie znajduje informacje szczegółowe
- z trudem rozumie ogólny sens bardzo uproszczonych tekstów autentycznych.

Uczeń dyslektyczny pracuje wolniej z tekstem. Może mieć problemy ze zrozumieniem polecenia i właściwym zapisem rozwiązania. Powinien mieć zatem więcej czasu na przeczytanie i rozwiązanie zadań do tekstu.

Sprawność rozumienia ze słuchu

Sprawność rozumienia ze słuchu sprawdzana jest za pomocą następujących technik:

- wielokrotny wybór
- prawda / fałsz / brak informacji w tekście
- udzielanie odpowiedzi na pytania do tekstu
- przyporządkowywanie pytań do odpowiedzi
- dopasowywanie tekstu do intencji
- przyporządkowywanie słów, zdań i wyrażeń do rysunków
- dopasowywanie informacji do zdjęć
- przyporządkowywanie wypowiedzi do odpowiednich osób
- wypełnianie kwestionariusza, tabeli
- uzupełnianie brakujących informacji w tekście.

Kryteria oceny sprawności rozumienia ze słuchu

Uczeń powinien rozumieć tekst słuchany globalnie, selektywnie i szczegółowo. Teksty przeznaczone do słuchania w klasie pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej to teksty dialogowe, wiadomości radiowe, wywiady, reklamy. Sprawność rozumienia ze słuchu może być oceniana osobno lub łączona ze sprawnością pisania lub mówienia.

Na ocenę **bardzo dobry** w zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

- w pełni rozumie wypowiedzi niemieckich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru
- sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w tekstach słuchanych
- dobrze rozumie język nauczyciela, jego polecenia i instrukcje na lekcji oraz potrafi na nie zareagować.

Na ocenę **dobry** w zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

- rozumie wypowiedzi niemieckich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu,
- rozumie ogólny sens większości prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru
- sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w prostych tekstach słuchanych,
- rozumie język nauczyciela, jego polecenia i instrukcje na lekcji oraz potrafi na nie zareagować.

Na ocenę **dostateczny** w zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

- rozumie dużą część wypowiedzi osób posługujących się językiem niemieckim jako ojczystym, mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu

- rozumie ogólny sens dużej części prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru
- znajduje dużą część szukanych informacji szczegółowych w dialogach i prostych tekstach słuchanych
- rozumie dużą część poleceń i instrukcji nauczyciela na lekcji oraz potrafi na nie zareagować.

Na ocenę **dopuszczający** w zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

- rozumie ogólnie tylko część wypowiedzi osób posługujących się językiem niemieckim jako ojczystym mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie ogólny sens niektórych części prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru
- znajduje niektóre informacje szczegółowe w prostych tekstach słuchanych
- rozumie część poleceń i instrukcji nauczyciela na lekcji oraz potrafi na nie zareagować.

Na ocenę **niedostateczny** w zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

- rozumie ogólnie niewielką część wypowiedzi osób posługujących się językiem niemieckim jak ojczystym mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie niewielką część prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru
- znajduje pojedyncze informacje szczegółowe w dialogach i prostych tekstach słuchanych
- rozumie nieliczne proste polecenia i instrukcje nauczyciela na lekcji.

Ocena za opanowanie sprawności rozumienia tekstu czytanego i ze słuchu zależy od liczby i jakości wykonanych zadań.

Na oceny niższe wystarczy wykonać zadania zamknięte, nie wymagające tworzenia własnego tekstu.

Aby otrzymać ocenę dobrą i bardzo dobrą należy oprócz zadań łatwiejszych wykonać również zadania półotwarte i otwarte, które wymagają przetworzenia tekstu, zastosowania innych wrażeń, wyciągnięcia wniosków.

Zadania punktowane będą w systemie 0–1.

Uczeń dyslektyczny powinien mieć więcej czasu na wykonanie zadania.

Sprawność mówienia

Sprawność mówienia sprawdzana jest za pomocą następujących technik:

- zasięganie i udzielanie informacji
- prowadzenie dialogów wg wzoru
- odpowiadanie na pytania
- opowiadanie o miejscach, osobach, wydarzeniach
- prowadzenie rozmowy według scenariusza

- prowadzenie rozmowy z odgrywaniem ról
- opisywanie ilustracji, zdjęcia
- wyrażanie i uzasadnianie opinii, poglądów
- wyrażanie zgody i sprzeciwu
- podawanie argumentów.

Kryteria oceny sprawności mówienia

Na ocenę **bardzo dobry** w zakresie mówienia uczeń:

- udziela płynnej i interesującej wypowiedzi na zadane pytanie zawierającej bogate słownictwo i frazeologię na danym poziomie, co pozwala na pełny przekaz treści (np. opis ilustracji)
- czynnie uczestniczy w rozmowie na tematy z życia codziennego, najbliższego otoczenia i inne z nimi związane
- potrafi podejmować różne role w procesie komunikacyjnym
- jasno i zrozumiale wyraża swoje opinie, podaje trafne argumenty za i przeciw
- prezentuje wypowiedź poprawną pod względem fonetycznym i gramatycznym
- stosuje bezbłędnie odpowiednie formy gramatyczne
- potrafi przekazać informację w języku potocznym i oficjalnym
- popełnia sporadycznie błędy nie zakłócające w żaden sposób komunikacji.

Na ocenę **dobry** w zakresie mówienia uczeń:

- udziela wyczerpującej wypowiedzi na zadane pytanie zawierającej właściwe środki językowe, co pozwala na przekaz treści (np. opis ilustracji)
- czynnie uczestniczy w rozmowie na tematy z życia codziennego, najbliższego otoczenia i inne z nimi związane
- potrafi podejmować różne role w procesie komunikacyjnym
- na ogół wyraża jasno i zrozumiale swoje opinie i podaje argumenty
- prezentuje wypowiedź na ogół poprawną pod względem fonetycznym i gramatycznym
- zwykle potrafi przekazać informację w języku potocznym i oficjalnym
- popełnia drobne błędy nie zakłócające komunikacji

Na ocenę **dostateczny** w zakresie mówienia uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na tematy z życia codziennego i najbliższego otoczenia
- potrafi podejmować niektóre role w procesie komunikacyjnym
- w swoich opiniach posługuje się językiem dosyć lakonicznym
- prezentuje wypowiedź nie zawsze poprawną pod względem fonetycznym i gramatycznym
- stosuje podstawowe formy gramatyczne i struktury
- popełnia błędy czasem zakłócające komunikację.

Na ocenę **dopuszczający** w zakresie mówienia uczeń:

- udziela wypowiedzi zawierającej ubogie słownictwo i bardzo proste struktury językowe, co pozwala na przekaz nielicznych wymaganych informacji,
- w wypowiedzi przyjmuje postawę pasywną ujmując temat bardzo lakonicznie

- prezentuje wypowiedź wspomaganą w dużym stopniu przez pytania i sugestie nauczyciela
- popełnia liczne błędy gramatyczne, świadczące o nieznanym niektórych struktur i błędy fonetyczne, które ograniczają pełne zrozumienie wypowiedzi i komunikacji.

Na ocenę **niedostateczny** w zakresie mówienia uczeń:

- udziela wypowiedzi zawierającej bardzo ograniczone słownictwo i bardzo nieporadne struktury językowe, co nie pozwala na przekaz wymaganych informacji
- udziela nie zrozumiałych wypowiedzi i zadaje pytania niezgodne z tematem rozmowy
- prezentuje wypowiedź chaotyczną, wspomaganą w dużym stopniu przez nauczyciela,
- popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne, świadczące o nieznanym struktur i błędy fonetyczne, które uniemożliwiają lub ograniczają pełne zrozumienie wypowiedzi i komunikacji.

Sprawność pisania

Sprawność pisania można rozwijać osobno lub w połączeniu z innymi sprawnościami, np. czytaniem i słuchaniem. Uwzględnia pisanie krótkich i dłuższych tekstów wymaganych na egzaminie maturalnym. Sprawdzane jest za pomocą następujących technik:

- uzupełnianie ankiet, formularzy i kwestionariuszy
- przekazywanie wiadomości pisemnej
- pisanie życzeń, pozdrowień, zaproszeń, ogłoszeń i in.
- pisanie e-maili i pocztówek
- pisanie wypowiedzi na podany temat

Kryteria oceny sprawności pisania

Na ocenę **bardzo dobry** w zakresie pisania uczeń:

- formułuje wypowiedzi zgodne z tematem przekazując wszystkie wymagane informacje z użyciem odpowiednich środków językowych
- bezbłędnie wypełnia ankiety, formularze i kwestionariusze
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca wykorzystując bogate i oryginalne słownictwo i struktury
- potrafi tworzyć wypowiedzi logiczne, harmonijne i spójne
- popełnia bardzo sporadycznie błędy gramatyczne i leksykalne, nie zakłócające komunikacji oraz nieliczne błędy w pisowni nie zmieniające znaczenia wyrazu
- stosuje poprawną ortografię i interpunkcję.

Na ocenę **dobry** w zakresie pisania uczeń:

- formułuje wypowiedzi zgodne z tematem przekazując prawie wszystkie wymagane informacje z użyciem odpowiednich środków językowych
- na ogół bezbłędnie wypełnia ankiety, formularze i kwestionariusze
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca wykorzystując dość bogate i ciekawe słownictwo i struktury
- potrafi tworzyć wypowiedzi logiczne, harmonijne i spójne

- popełnia bardzo nieliczne błędy gramatyczne i leksykalne, nie zakłócające komunikacji oraz drobne błędy w pisowni nie zmieniające znaczenia wyrazu
- stosuje w zasadzie poprawną ortografię i interpunkcję.

Na ocenę **dostateczny** w zakresie pisania uczeń:

- formułuje wypowiedzi zgodne z tematem przekazując większość wymaganych informacji z użyciem podstawowych środków językowych
- wypełnia ankiety, formularze i kwestionariusze
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca wykorzystując mało urozmaicone słownictwo i struktury
- popełnia dość liczne błędy gramatyczne i leksykalne, nie zakłócające komunikacji oraz drobne błędy w pisowni nie zmieniające znaczenia wyrazu
- popełnia błędy ortograficzne i interpunkcyjne.

Na ocenę **dopuszczający** w zakresie pisania uczeń:

- formułuje wypowiedzi nie w pełni zgodne z tematem przekazując część wymaganych informacji, nie mieszczące się w granicach podanej normy
- ma problemy z wypełnieniem ankiety, formularza, kwestionariusza
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca wykorzystując ubogie słownictwo i struktury
- stosuje liczne powtórzenia leksykalne, ogólniki i internacjonalizmy
- popełnia liczne błędy gramatyczne i leksykalne zakłócające znacznie komunikację oraz błędy w pisowni i interpunkcji

Na ocenę **niedostateczny** w zakresie pisania uczeń:

- formułuje wypowiedzi pozbawione logiki, chaotyczne, niezgodne z wymogami formy
- nie potrafi uzupełnić ankiety, formularza, kwestionariusza
- stosuje liczne powtórzenia leksykalne, ogólniki i internacjonalizmy
- popełnia rażące błędy gramatyczne i leksykalne zakłócające znacznie komunikację oraz błędy w pisowni i interpunkcji

Ucniowie ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu wymagają indywidualnego traktowania i stawiania im stosownych wymagań. Powinni być częściej oceniani na podstawie wypowiedzi ustnych. Błędy w pisowni, ortograficzne i interpunkcyjne nie powinny być oceniane. Powinni mieć możliwość dłuższego pisania pac pisemnych, a także korzystanie w miarę potrzeby z komputera.

UWAGA:

W powyższych kryteriach nie uwzględniono oceny **celującej**. Uczeń może ją otrzymać jeśli spełni wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wyróżnia się na terenie klasy czy szkoły, bierze udział w konkursach, olimpiadach przedmiotowych, wykonuje dodatkowe określone przez nauczyciela zadania czy projekty.

UWAGI OGÓLNE

1. Przedmiotowy System Oceniania z języka niemieckiego powinien być zgodny z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.
2. Nauczyciel jest zobowiązany do indywidualnego traktowania uczniów ze specyficznymi potrzebami zgodnie z opinią zawarta w orzeczeniu poradni.
3. Na początku roku uczniowie powinni być poinformowani przez nauczyciela o zakresie wymagań na określoną ocenę oraz sposobie i zasadach oceniania.
4. Zakres i terminy dłuższych sprawdzianów powinny być podawane przez nauczyciela z wyprzedzeniem.
5. Zapowiedzi nie wymagają krótkie sprawdziany i kartkówki obejmujące materiał bieżący.
6. Nauczyciel powinien poprawić sprawdziany i prace kontrolne w ciągu dwóch tygodni i udostępnić je uczniom do poprawy.
7. Uczeń powinien mieć możliwość poprawy oceny z pracy pisemnej. Okres na poprawę nie może jednak przekraczać dwóch tygodni od otrzymania testu.
8. O przewidywanej ocenie semestralnej należy powiadomić ucznia nie później niż na miesiąc przed konferencją klasyfikacyjną.
9. Ocena końcowa jest wystawiana na podstawie ocen cząstkowych (Skala ocen od 1 do 6). Mogą to być oceny za poszczególne sprawności językowe: słuchanie i czytanie ze zrozumieniem, mówienie i pisanie, a także za znajomość słownictwa, gramatyki, wymowę, aktywność na lekcji, prace domowe, testy. Skalę punktową przeliczaną na oceny ustala nauczyciel.
10. Zaangażowanie na lekcji, uczestnictwo w konkursach, projektach należy wynagradzać punktami, plusami, ocenami i uwzględniać przy wystawianiu ocen końcowych.
11. Uczeń może w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do zajęć, ich ilość i tryb zgłaszania i nadrabiania określi nauczyciel.
12. Nieobecność na pracy klasowej czy sprawdzianie powinna być usprawiedliwiona, a napisanie pracy powinno nastąpić w jak najkrótszym terminie podanym przez nauczyciela.